

Ставлення бізнесу до антикорупційної податкової реформи

Підготовлено для ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОГО ЛІДЕРСТВА»

ЗМІСТ

- Методологія і завдання дослідження
- Основні аспекти податкової реформи
- Обізнаність про реформу «10-10-10»
- Окремі аспекти роботи податкових органів («податок з обороту»)
- Тінізація бізнесу і шляхи її подолання
- Сприйняття корупції в податкових органах
- Портрет респондента

Методологія і завдання дослідження

Методологія

Метод дослідження

Кількісне репрезентативне дослідження бізнесу, телефонні інтерв'ю (CATI)

Цільова аудиторія

Підприємства-юридичні особи, які зареєстровані і провадять діяльність в Україні, перебувають на загальній системі оподаткування або є платниками ПДВ. Респонденти – керівники і власники бізнесу

Вибірка

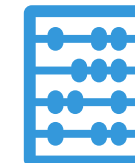
N = 500*, випадкова вибірка.
Джерело вибірки: Єдиний державний реєстр

Структура вибірки

Диспропорційна за розміром*:

- Мікро-бізнес (до 9 співробітників) – 150 інтерв'ю
- Малий бізнес (10-49 співробітників) – 150 інтерв'ю
- Середній і великий бізнес (50+ співробітників) – 200 інтерв'ю

В межах кожної страти за розміром – вибірка репрезентативна за регіоном і галуззю

Зважування

Для аналізу по вибірці в цілому дані було приведено відповідність до структури підприємств за розміром (82% мікро-, 13 малий бізнес, 5% - середній і великий бізнес) згідно з даними Укрстату за 2021 рік

Спеціальні позначення далі на слайдах:

Статистично значуще більше, ніж в інших групах, рівень 95%

*Кількість опитаних всюди, де не зазначено інше

Основні завдання дослідження

Мета дослідження – комплексна оцінка поглядів представників бізнесу на необхідність і основні риси антикорупційної податкової реформи

Завдання дослідження:

- Оцінити рівень задоволеності існуючою податковою системою
- Оцінити очікування щодо податкової реформи
- Оцінити сприйняття корупції в податкових органах
- Оцінити ступінь тінізації бізнесу і можливі шляхи виведення бізнесу з тіні

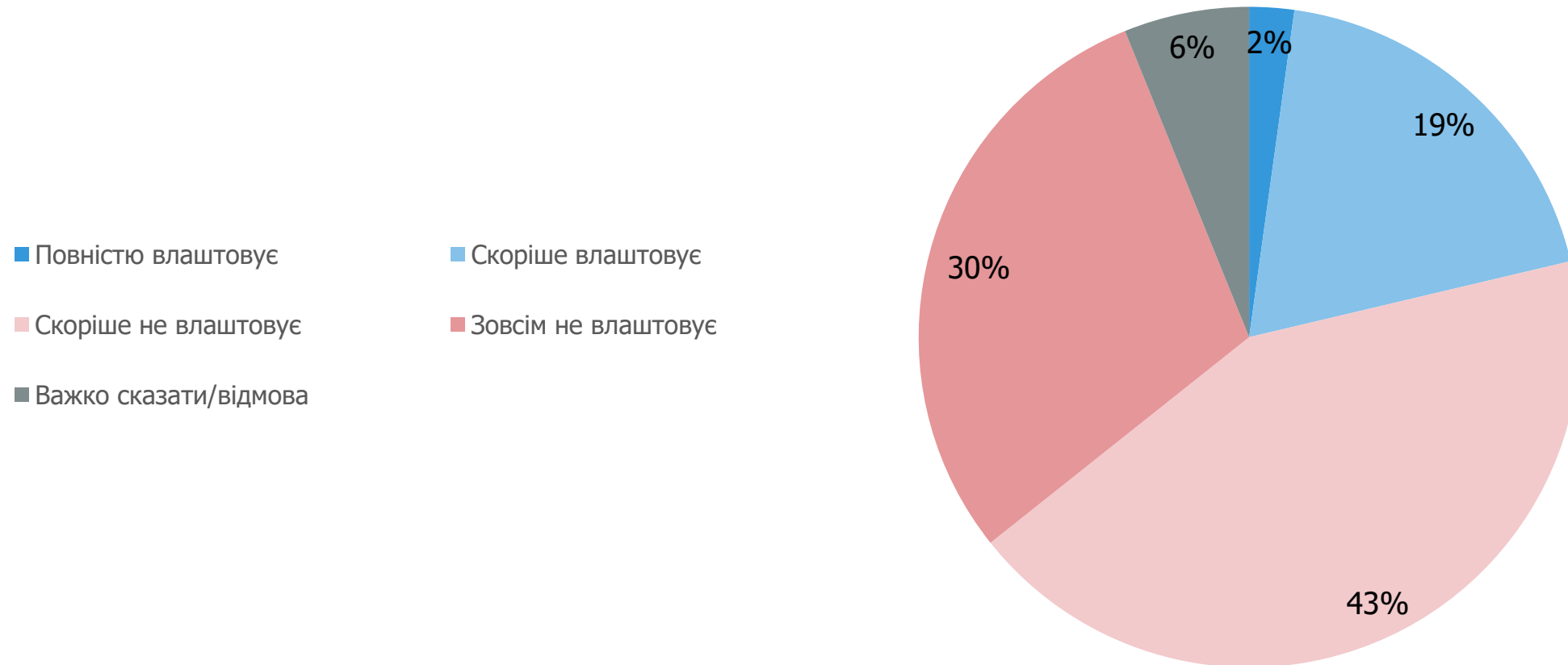

Основні аспекти податкової реформи

Задоволеність поточною податковою системою

Лише 21% опитаних влаштовує поточна податкова система, і лише 2% вона повністю влаштовує. Частка тих, кого поточна податкова система зовсім не влаштовує, становить 30%. Найбільша частка незадоволених – в галузі торгівлі, тут частка тих, хто обрав варіант «зовсім не влаштовує», становить 47%.

A10. Загалом, чи влаштовує вас існуюча податкова система?

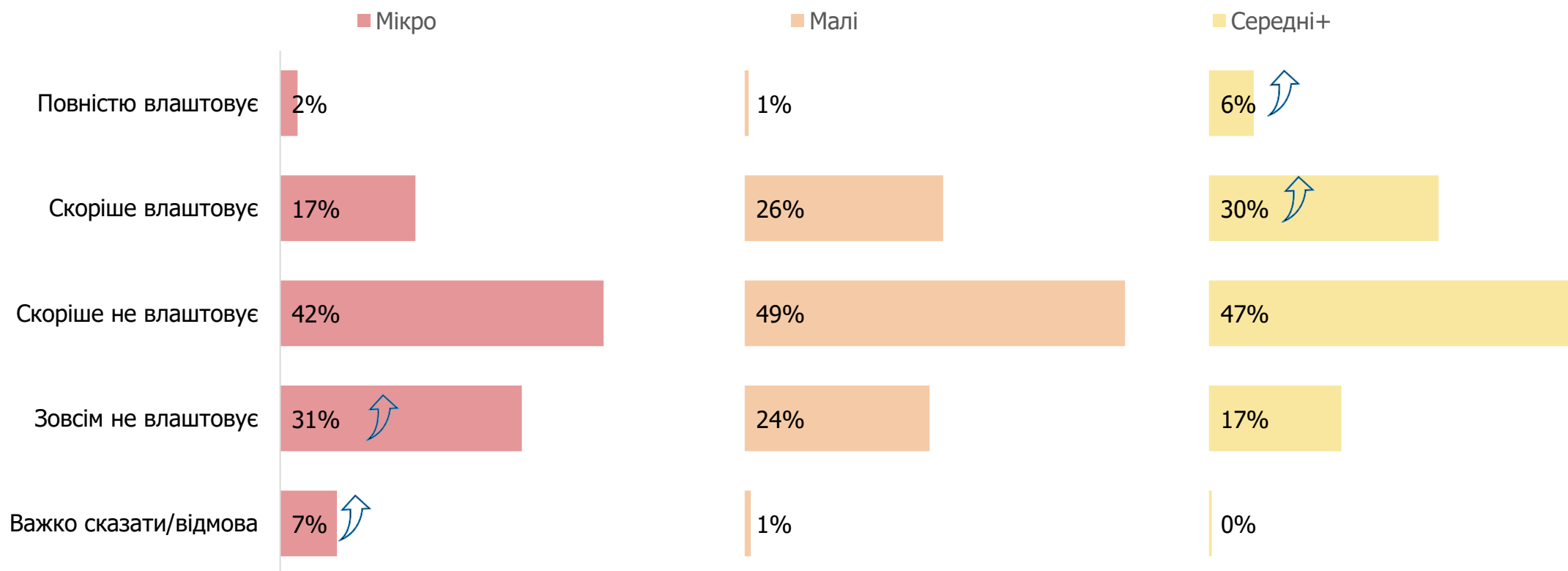
Info Sapiens | Ставлення бізнесу до антикорупційної податкової реформи

Задоволеність поточною податковою системою: за розміром підприємства

Частка тих, кого поточна податкова система влаштовує, більша серед середніх і великих підприємств, тут вона становить 36%, де 6% обрали варіант відповіді «повністю влаштовує».

Натомість мікробізнес частіше обирає варіант відповіді «зовсім не влаштовує» (31%)

A10. Загалом, чи влаштовує вас існуюча податкова система?

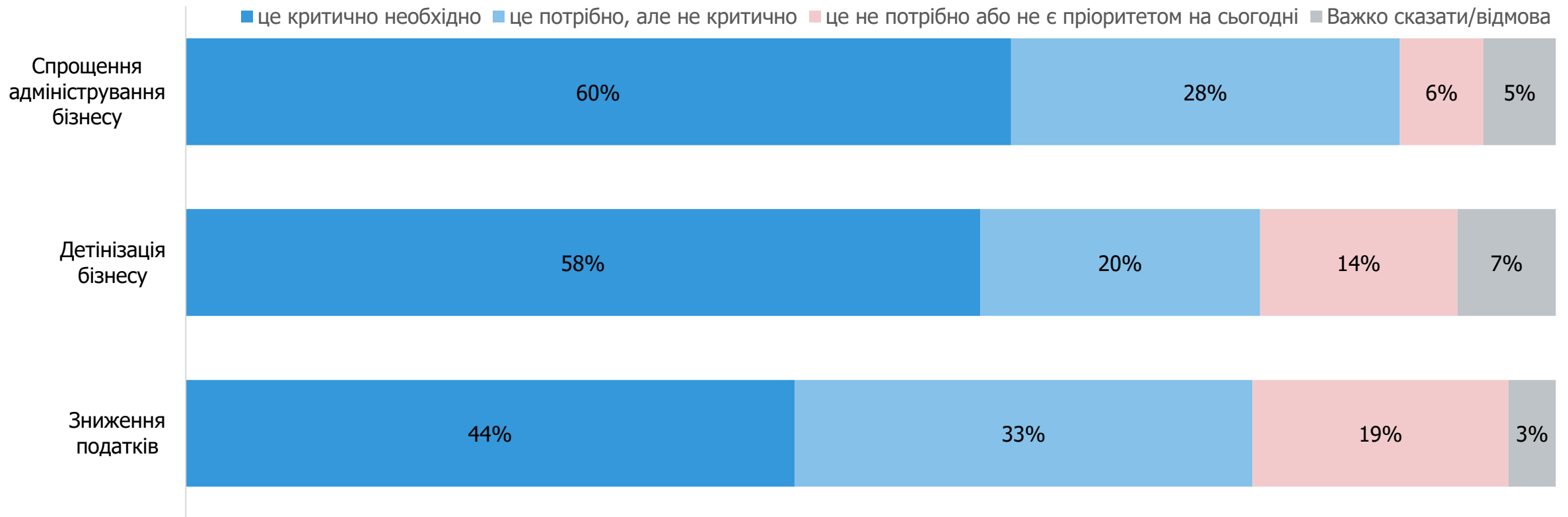

Оцінка основних аспектів податкової реформи

Більше половини опитаних оцінили спрощення адміністрування і детінізацію бізнесу як «критично необхідні» аспекти податкової реформи. Кожен п'ятий опитаний оцінив як «критично необхідні» усі три аспекти одночасно.

Спрощення адміністрування бізнесу оцінили як необхідний найбільша кількість опитаних (88%, з них 60% - як критично необхідний).

A9. Я зараз зачитаю вам основні аспекти податкової реформи, а ви оцініть їх

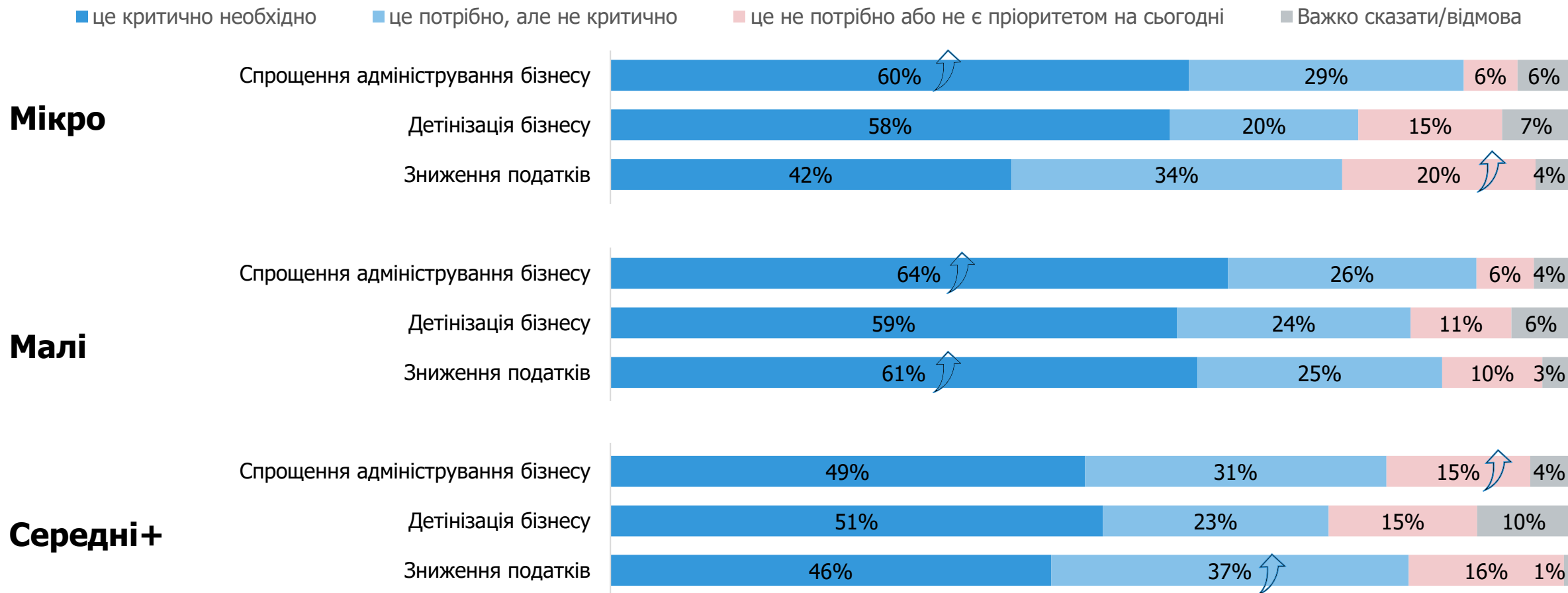
Оцінка основних аспектів податкової реформи: за розміром підприємства

Спрощення адміністрування бізнесу є найбільш актуальним для мікро- і малого бізнесу.

Зниження податків більше актуально для малого бізнесу.

Середні і великі підприємства більш схильні заперечувати актуальність податкової реформи

A9. Я зараз зачитаю вам основні аспекти податкової реформи, а ви оцініть їх

Окремі аспекти роботи податкових органів («податок з обороту»)

Цільові показники податкових платежів

Переважна більшість опитаних (90%) принаймні чула про цільові показники податкових платежів: ДПС розраховує цільову суму податків, виходячи з обороту компанії, а якщо підприємство їх не сплачує, його будуть перевіряти. А 41% стикалися з цим явищем або особисто, або через працівників компанії.

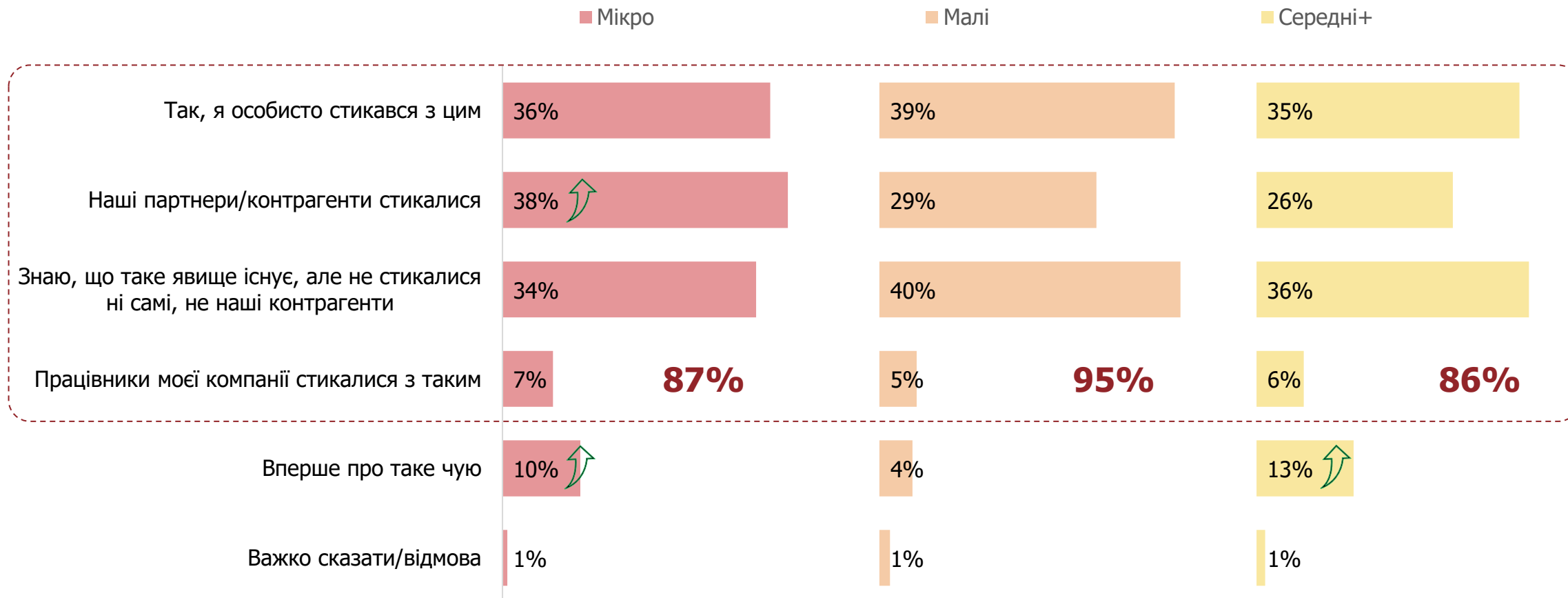

A16. Існує думка, що у податкової є певні цільові показники платежів, виходячи з обороту компанії – якщо підприємство їх не сплачує, його будуть перевіряти. Чи погоджуєтесь ви з цим?

Цільові показники податкових платежів: за розміром підприємства

Про явище «цільових показників» знають компанії усіх розмірів. Мікробізнес трохи частіше за інших знає про це явище через партнерів/контрагентів.

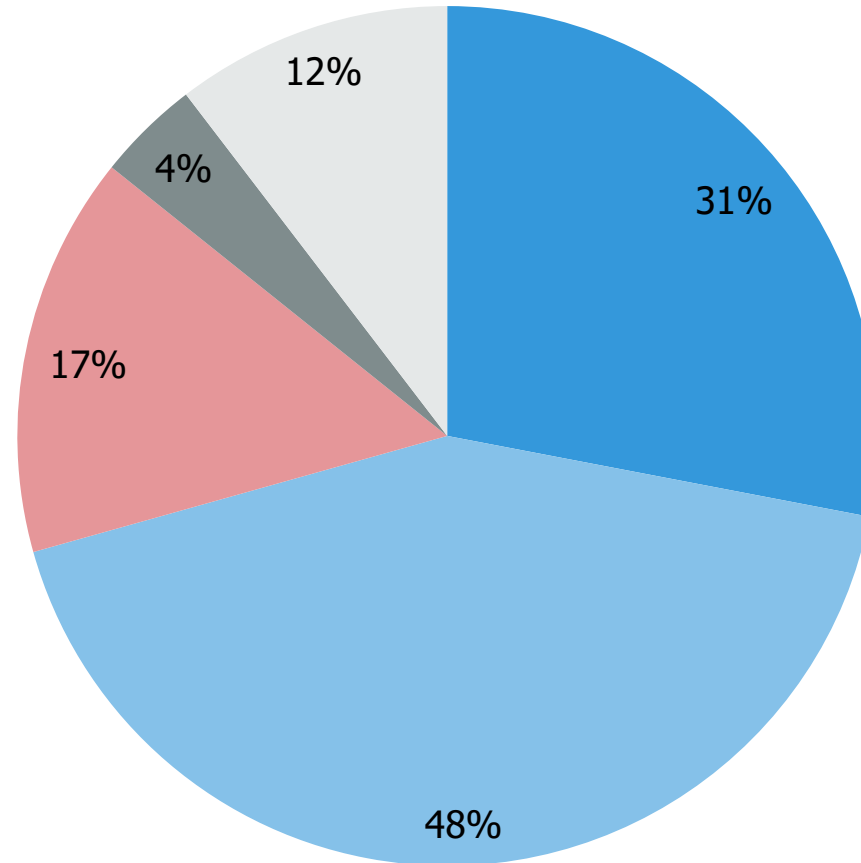
A16. Існує думка, що у податкової є певні цільові показники платежів, виходячи з обороту компанії – якщо підприємство їх не сплачує, його будуть перевіряти. Чи погоджуєтесь ви з цим?

«Податок на оборот» замість податку на прибуток

Майже 80% опитаного бізнесу погоджуються з тим, що можна сказати, що в Україні замість податку на прибуток існує податок на оборот. При цьому 31% погоджується беззаперечно.

- Так, безперечно
- Так, певною мірою
- Ні
- Важко сказати/відмова
- Вперше чую про таке явище

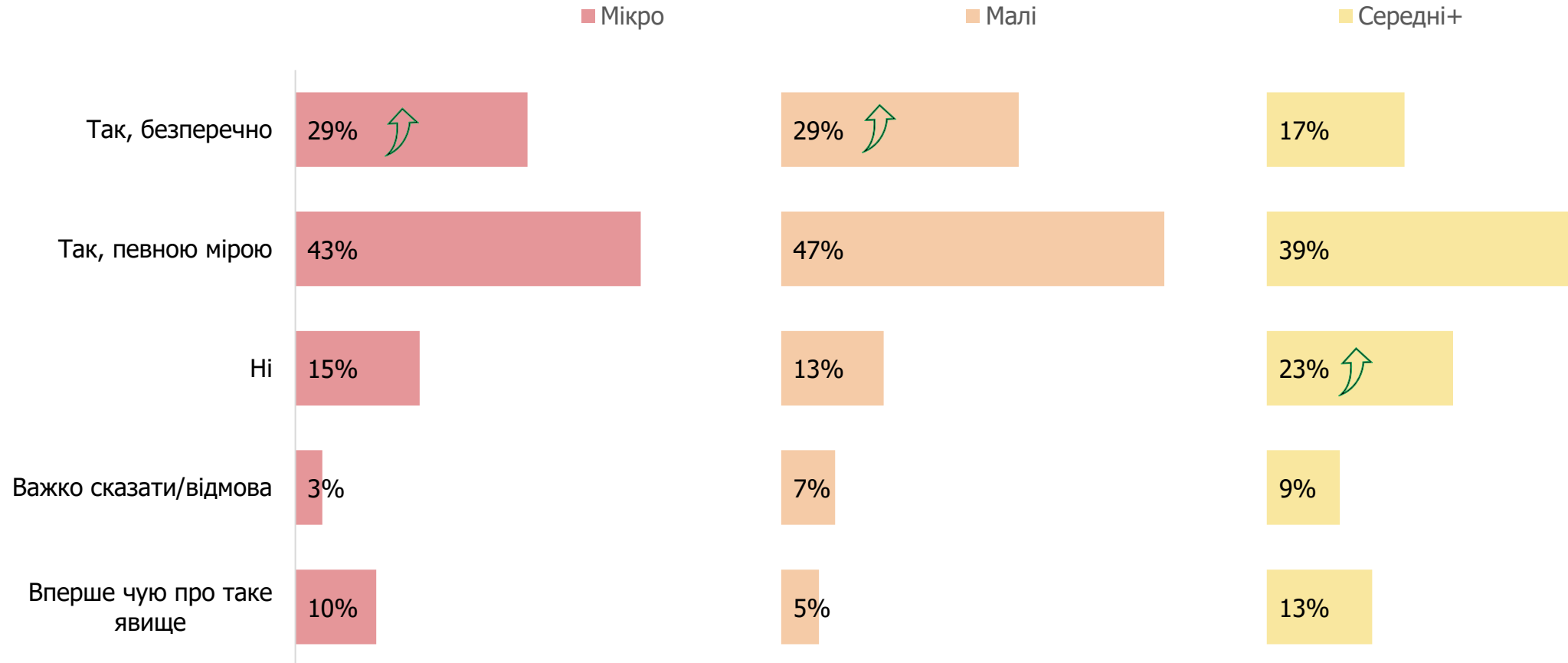

A17. На вашу думку, з урахуванням такого явища, чи можна сказати, що в Україні замість податку на прибуток існує податок на оборот?

«Податок на оборот» замість податку на прибуток: за розміром підприємства

З тим, що в Україні замість податку на прибуток існує податок на оборот, погоджується більшою мірою малий і мікробізнес. Серед середнього і великого бізнесу частка тих, хто погоджується з цією тезою, становить 56% (порівняно 72% та 76% серед мікро- і малого бізнесу відповідно).

A17. На вашу думку, з урахуванням такого явища, чи можна сказати, що в Україні замість податку на прибуток існує податок на оборот?

Тінізація бізнесу і шляхи її подолання

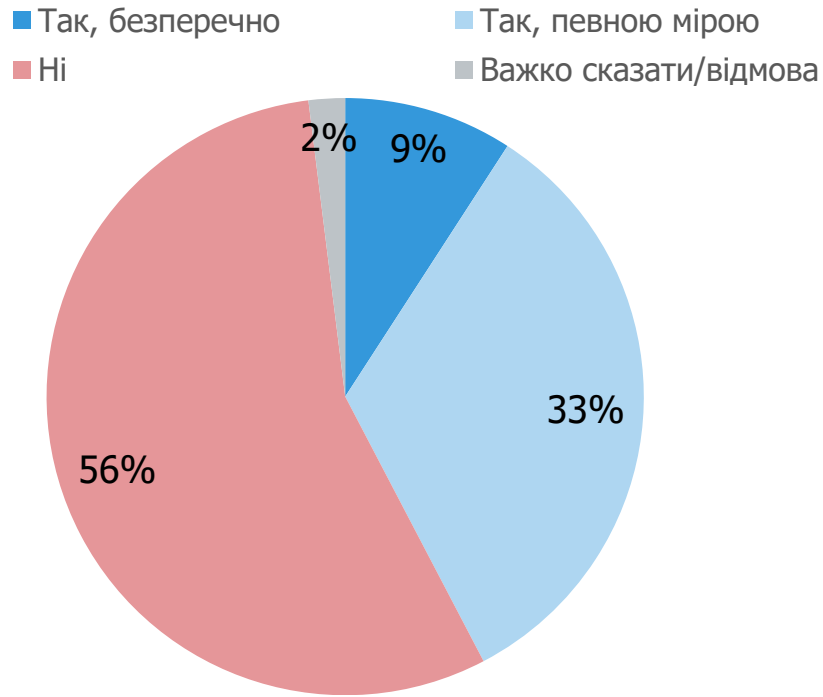
Оцінка тінізації бізнесу

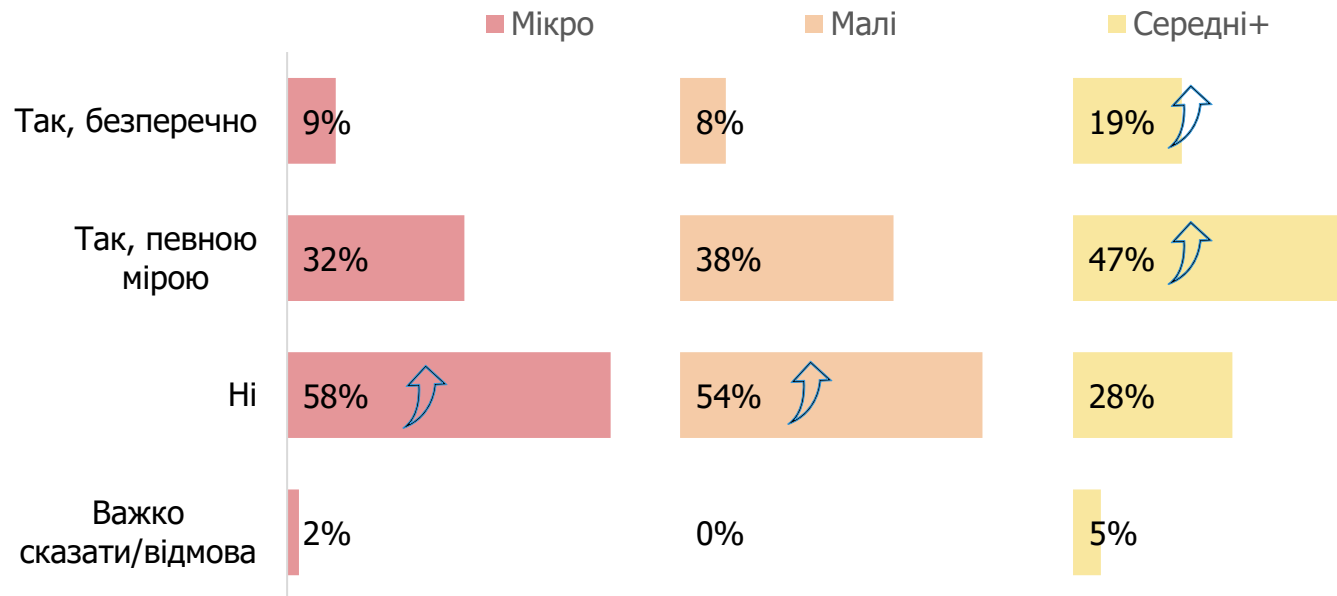
Більше половини опитаних (56%) кажуть, що більшість бізнесів не можуть працювати і сплачувати усі податки не вдаючись до оптимізації податкового навантаження.

Ця частка вища серед представників мікро- і малого бізнесу (58% та 54% відповідно). Середні і великі підприємства відчують себе більш стійкими, 47% з них вважають, що більшість бізнесів їхньої сфери «певною мірою» можуть сплачувати усі податки, не вдаючись до оптимізації податкового навантаження.

Загалом

За розміром підприємства

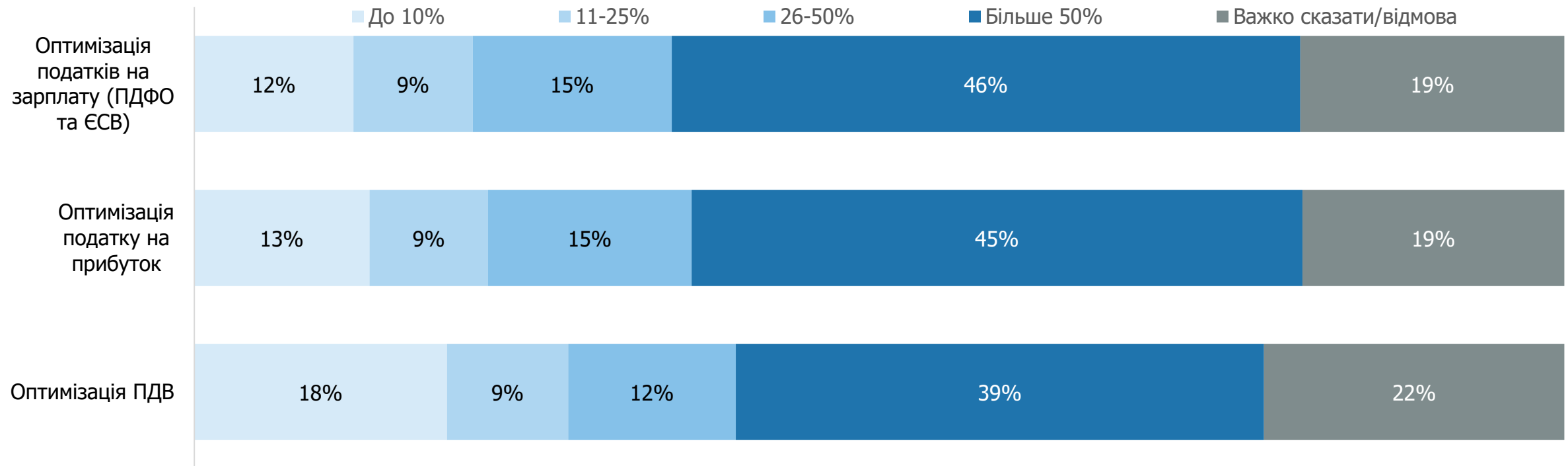
A18. На вашу думку, більшість бізнесів у вашій сфері можуть ефективно працювати і сплачувати усі податки не вдаючись до оптимізації податкового навантаження?

Застосування схем оптимізації податкового навантаження

На думку опитаних, найчастіше схеми оптимізації податкового навантаження застосовуються в сфері оптимізації податків на заробітну плату і прибуток: 46%-45% опитаних вважає, що до таких схем вдаються більше половини підприємств у їхній галузі.

Утім, до оптимізації ПДВ, на думку респондентів, також вдається значна частина бізнесів: 39% опитаних вважає, що схем оптимізації ПДВ вдаються більше половини підприємств.

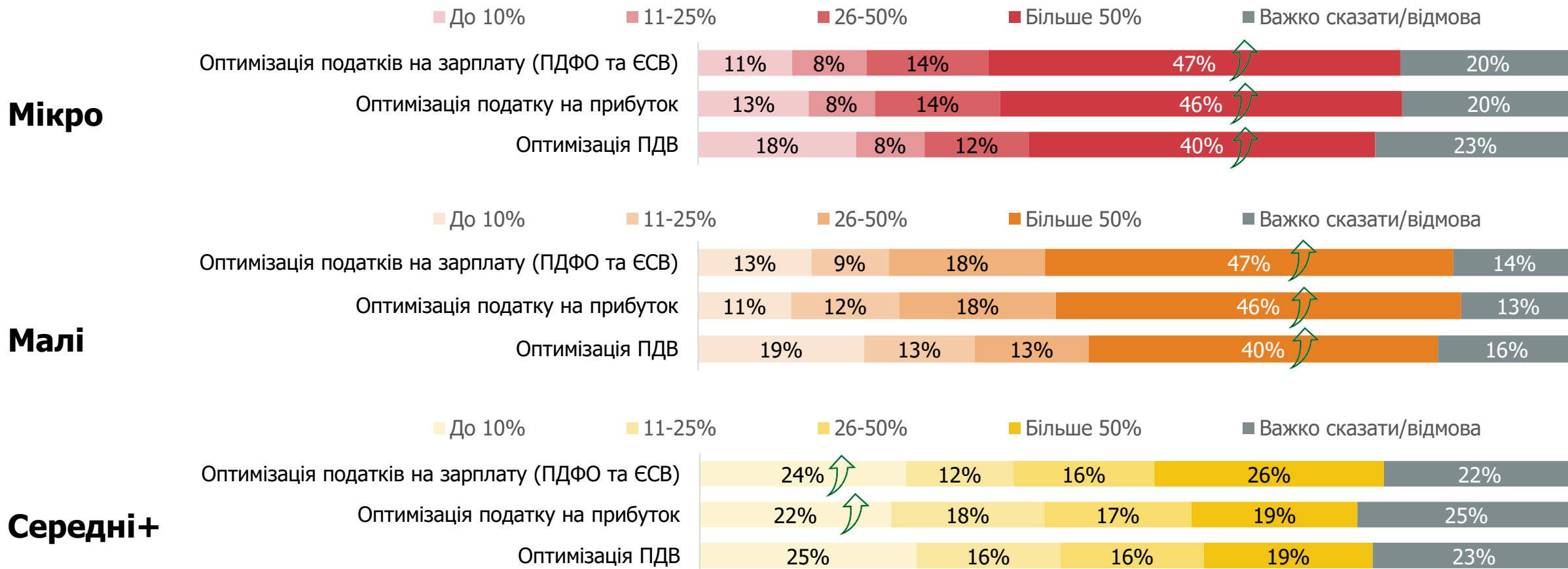

A19. Як вам здається, яка частина підприємств у вашій сфері можуть вдаватися до схем оптимізації податкового навантаження?

Застосування схем оптимізації податкового навантаження: за розміром підприємства

Найчастіше підозри щодо того, що бізнеси вдаються до оптимізації податкових схем, висловлюють мікро- і малі підприємства. Середній і великий бізнес, навпаки, частіше впевнений в доброчесності інших підприємств.

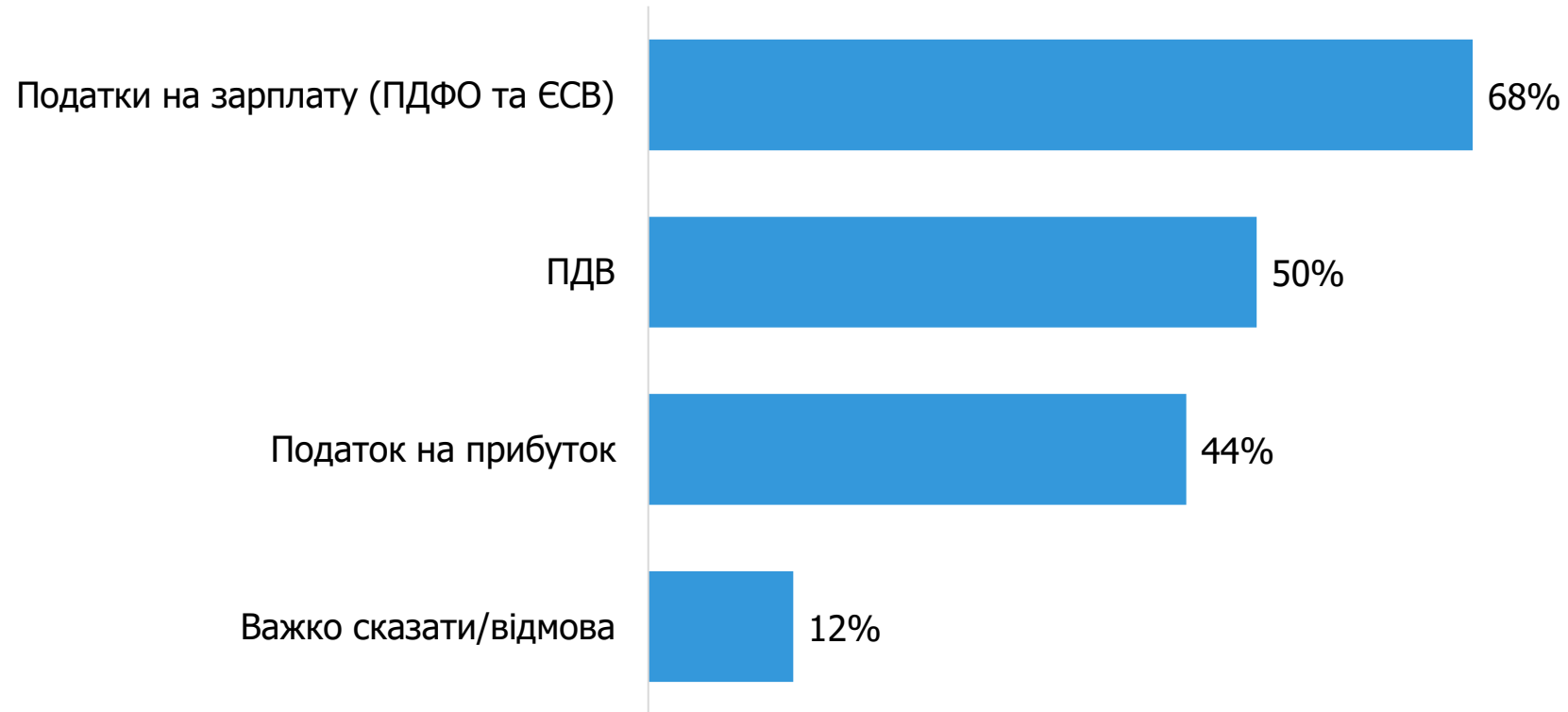

A19. Як вам здається, яка частина підприємств у вашій сфері можуть вдаватися до схем оптимізації податкового навантаження?

Подолання тінізації бізнесу

Відповідаючи на питання, які саме податки варто було б знизити для того, щоб заохотити бізнес відмовитися від схем оптимізації, 68% опитаних назвали податки на заробітну плату.

За те, що треба знизити ПДВ, проголосували 50% опитаних, а за зниження податку на прибуток – 44%. Кожен п'ятий опитаний (19%) вважає, що необхідно знизити всі три податки.

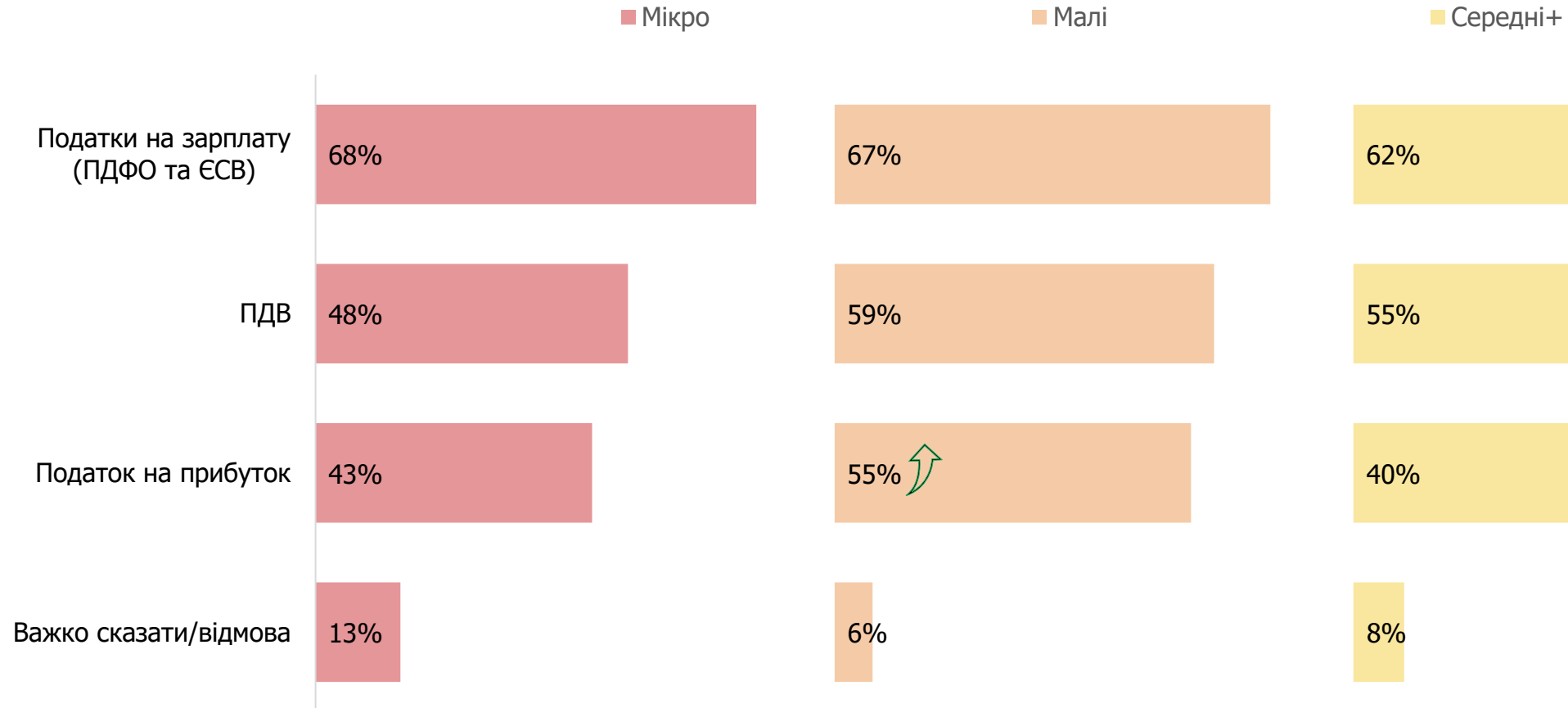

A20. Які саме податки варто було б знизити для того, щоб заохотити бізнес відмовитися від схем оптимізації?

Подолання тінізації бізнесу: за розміром підприємства

В зниженні податків на фонд заробітної плати зацікавлені рівною мірою підприємства усіх розмірів. Зниження податку на прибуток більше цікавить малий бізнес.

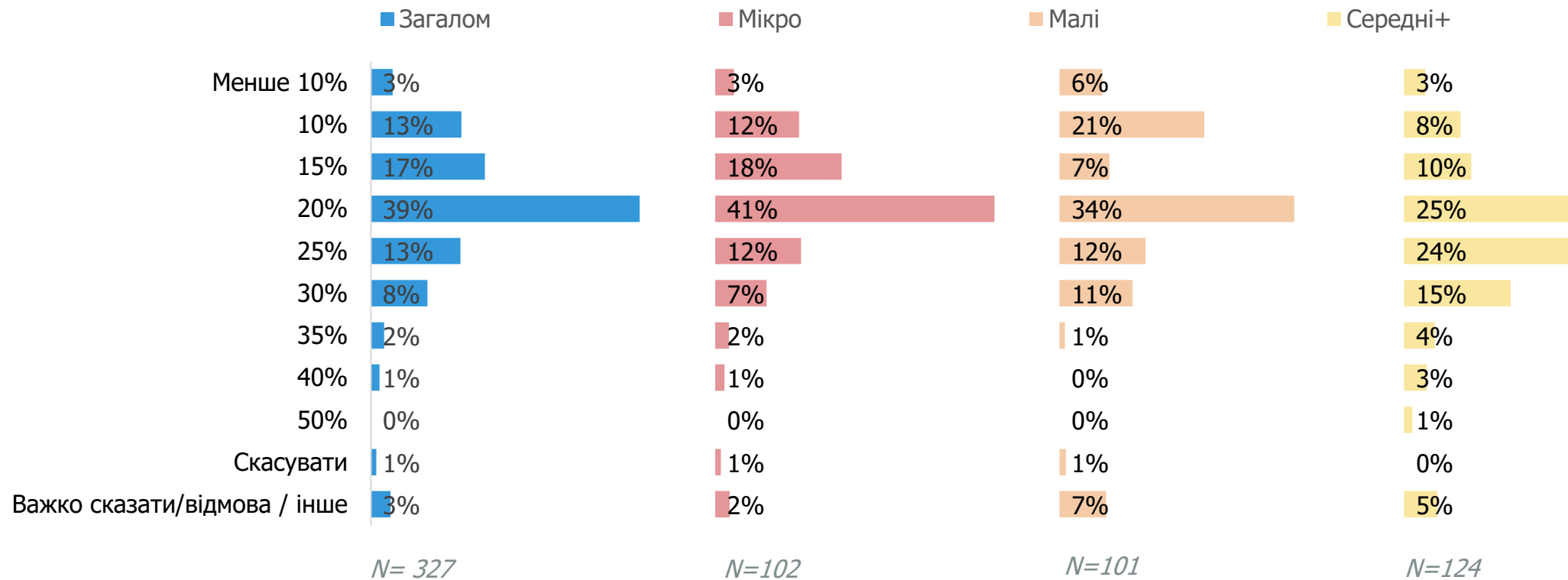
A20. Які саме податки варто було б знизити для того, щоб заохотити бізнес відмовитися від схем оптимізації?

Бажані ставки податків на зарплату

Респондентів, які сказали, що податки на зарплату мають бути знижені для того, щоб бізнес міг відмовитися від схем оптимізації податкового навантаження, спитали про те, якою має бути загальна ставка податків на заробітну плату (відносно до чистої зарплати) щоб бізнес зміг оформити усіх співробітників офіційно із збереженням рівня зарплат «на руки».

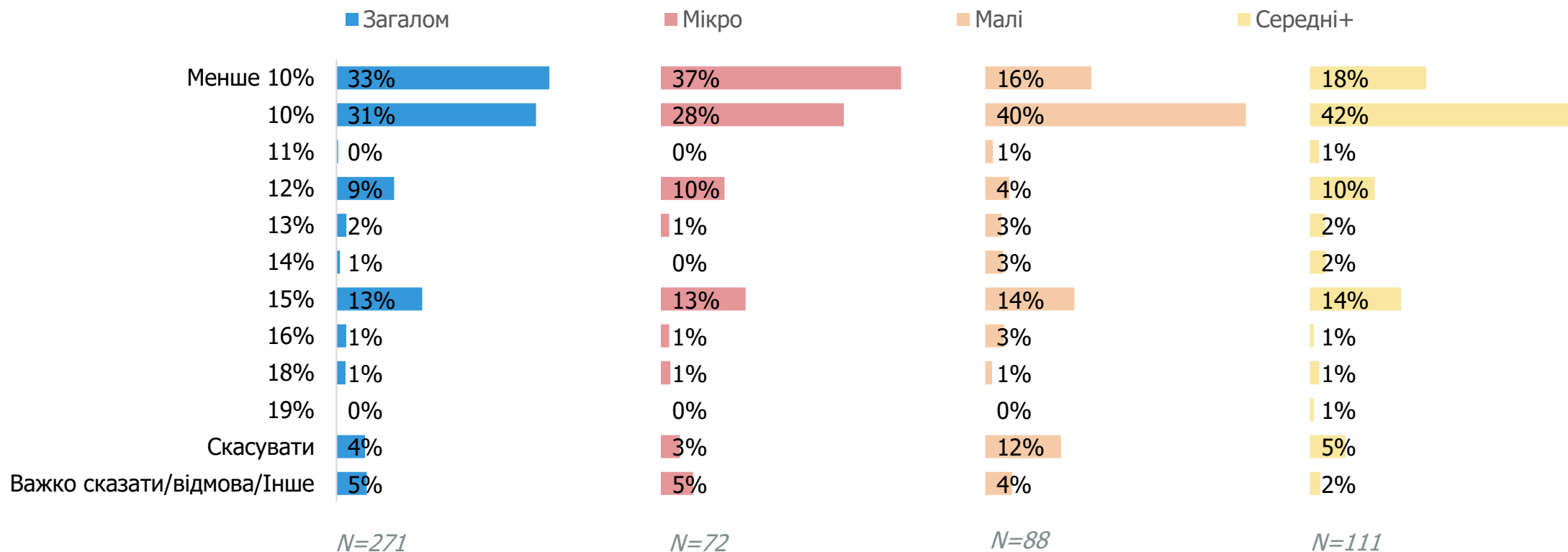
Відносна більшість схильється до ставки 20%, утім, середній і великий бізнес готовий і на ставку 25%.

A22. Якою, на вашу думку має бути загальна ставка ПОДАТКІВ НА ЗАРОБІТНУ ПЛАТУ (відносно до чистої зарплати) щоб бізнес зміг оформити усіх співробітників офіційно із збереженням рівня зарплат «на руки»?

Бажані ставки ПДВ

Респондентів, які сказали, що ПДВ має бути знижений для того, щоб бізнес міг відмовитися від схем оптимізації податкового навантаження, спитали про те, якою має бути загальна ставка ПДВ. Більшість респондентів називає ставку 10% або нижче 10% (особливо мікро бізнес).

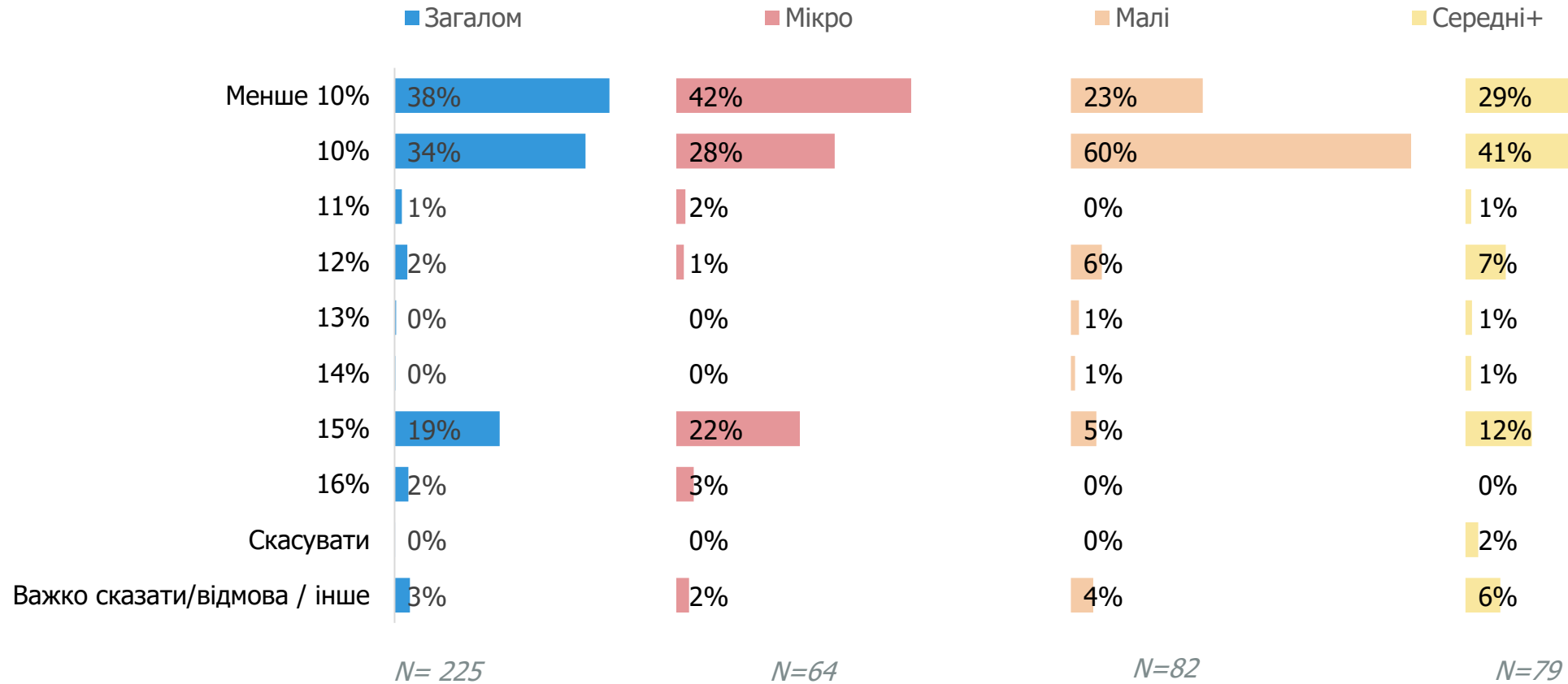
A21. Якою має бути ставка ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ, щоб бізнес зміг відмовитися від схем оптимізації податкового навантаження?*

Бажані ставки податку на прибуток

Респондентів, які сказали, що податок на прибуток має бути знижений для того, щоб бізнес міг відмовитися від схем оптимізації податкового навантаження, спитали про те, якою має бути загальна ставка цього податку.

Більшість респондентів називає ставку 10% або нижче 10% (особливо мікро-бізнес).

A23. Якою має бути ставка ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК, щоб бізнес зміг відмовитися від схем оптимізації податкового навантаження?

Обізнаність щодо реформи «10-10-10»

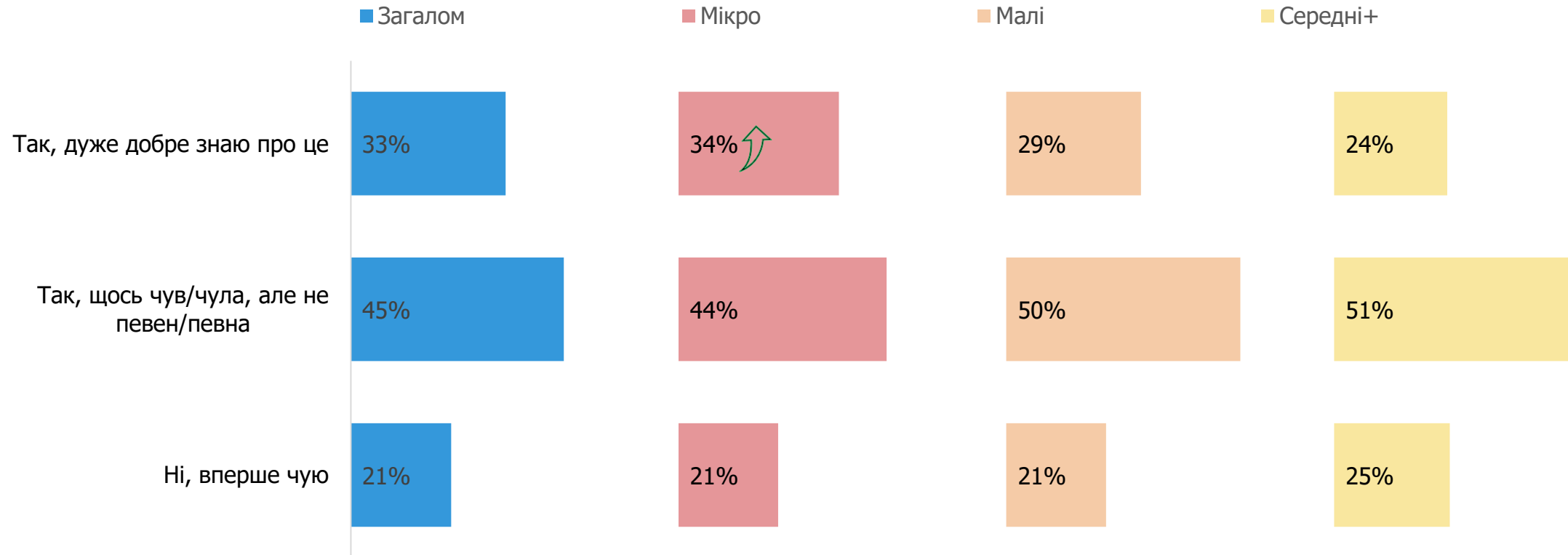

Податок на виведений капітал замість податку на прибуток (1/2)

Майже 80% бізнес-аудиторії принаймні щось чули про такий компонент податкової реформи, як введення податку на виведений капітал замість податку на прибуток, проте лише третина знає про це дуже добре.

Мікро-підприємці обізнані про цю концепцію трохи краще за інших.

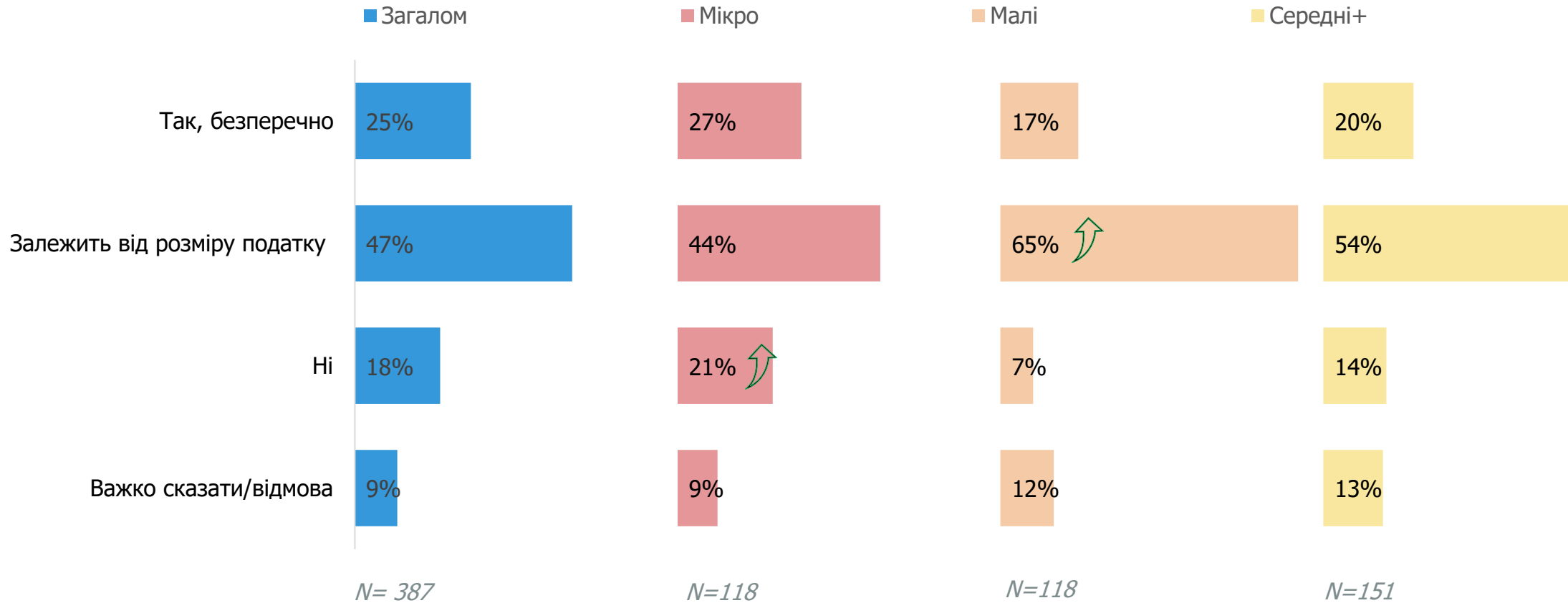

A24. Чи чули ви про такий компонент податкової реформи, як введення податку на виведений капітал замість податку на прибуток?

Податок на виведений капітал замість податку на прибуток (2/2)

Серед тих респондентів, які знають про концепцію введення податку на виведений капітал замість податку на прибуток, чверть готові перейти на такий податок безперечно, і майже половина – в залежності від розміру податку.

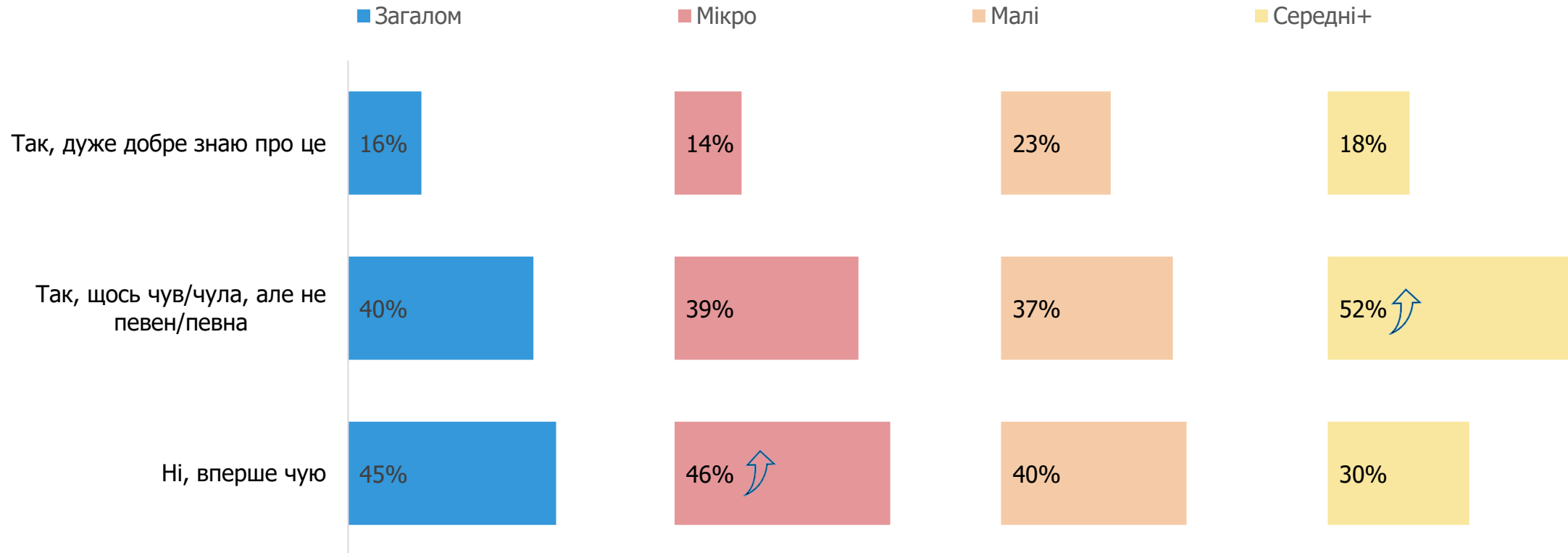

A25. Чи перейшло б ваше підприємство на податок на виведений капітал за можливості?

Обізнаність про податкову реформу «10-10-10»

Про податкову реформу «10-10-10» знає трохи більше половини підприємств. При цьому середній і великий бізнес обізнаний краще – в цьому сегменті про податкову реформу знають 70% опитаних. Щоправда, більша частина з них обізнана на рівні «щось чули, не певні»

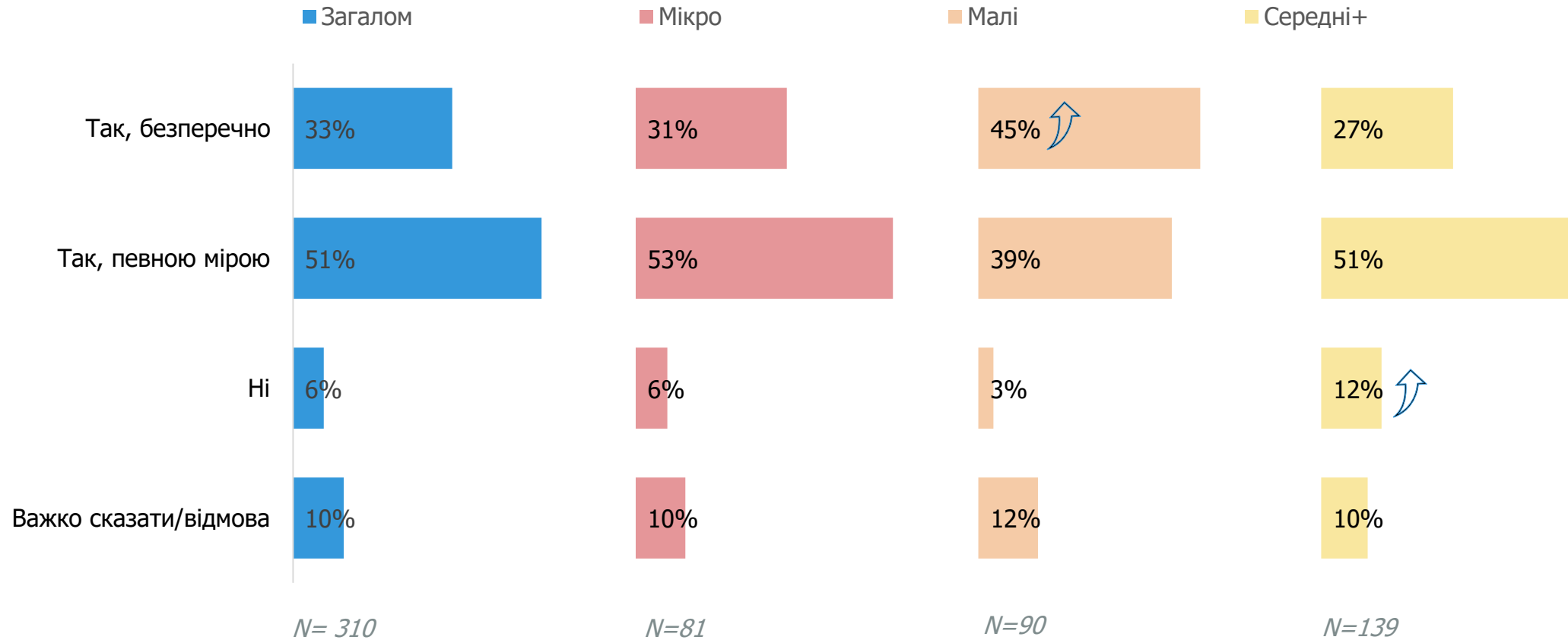
A26. Чи чули ви про концепцію податкової реформи під назвою «10-10-10»?

Підтримка податкової реформи «10-10-10»

Респондентів, які сказали, що знають про концепцію податкової реформи, спитали про підтримку такої реформи. Загалом більше 80% аудиторії реформу підтримують.

Найбільша підтримка – в сегменті малого бізнесу, тут реформу «10-10-10» безперечно підтримують 45% опитаних.

A27. Чи підтримуєте ви таку реформу?

Сприйняття корупції в податкових органах

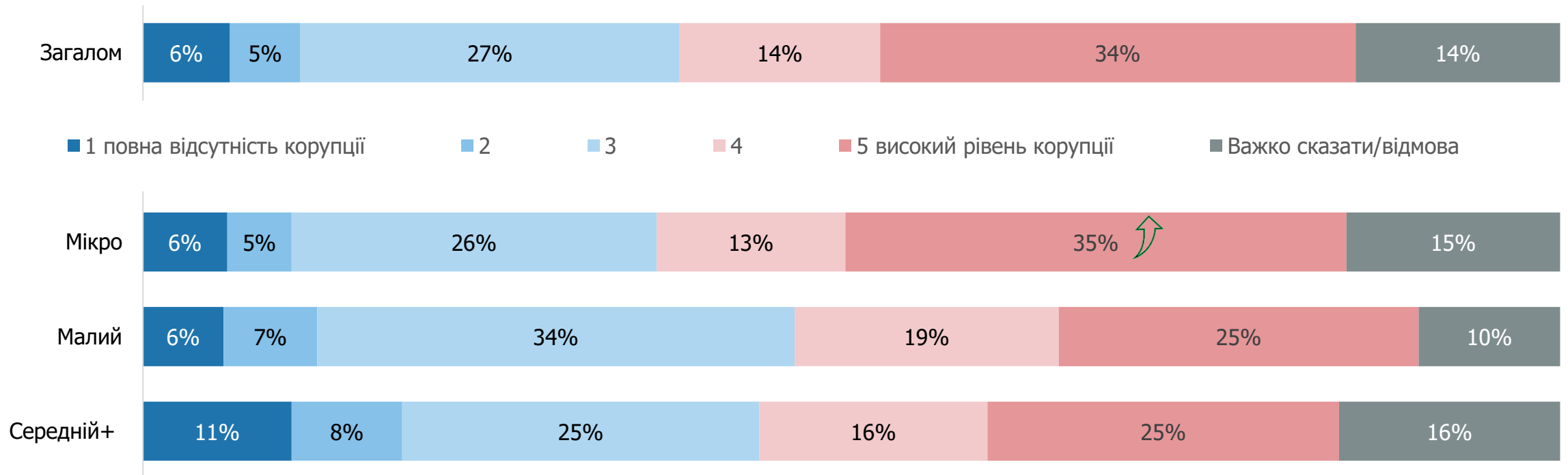

Оцінка сприйняття корупції

Загалом лише 11% респондентів сприймають органи ДПС як такі, що вільні від корупції (поставили оцінки 1 та 2 за 5-бальною шкалою, де 1 – повна відсутність корупції, а 5 – високий рівень корупції). При цьому середній і великий бізнес більше схильний сприймати органи ДПС як вільні від корупції (19% поставили оцінки 1 та 2). Мікробізнес, навпаки, частіше ставить оцінку 5, що означає «високий рівень корупції» (35%).

Загалом про високий рівень корупції в органах ДПС (оцінки 4 та 5) кажуть 48% опитаних.

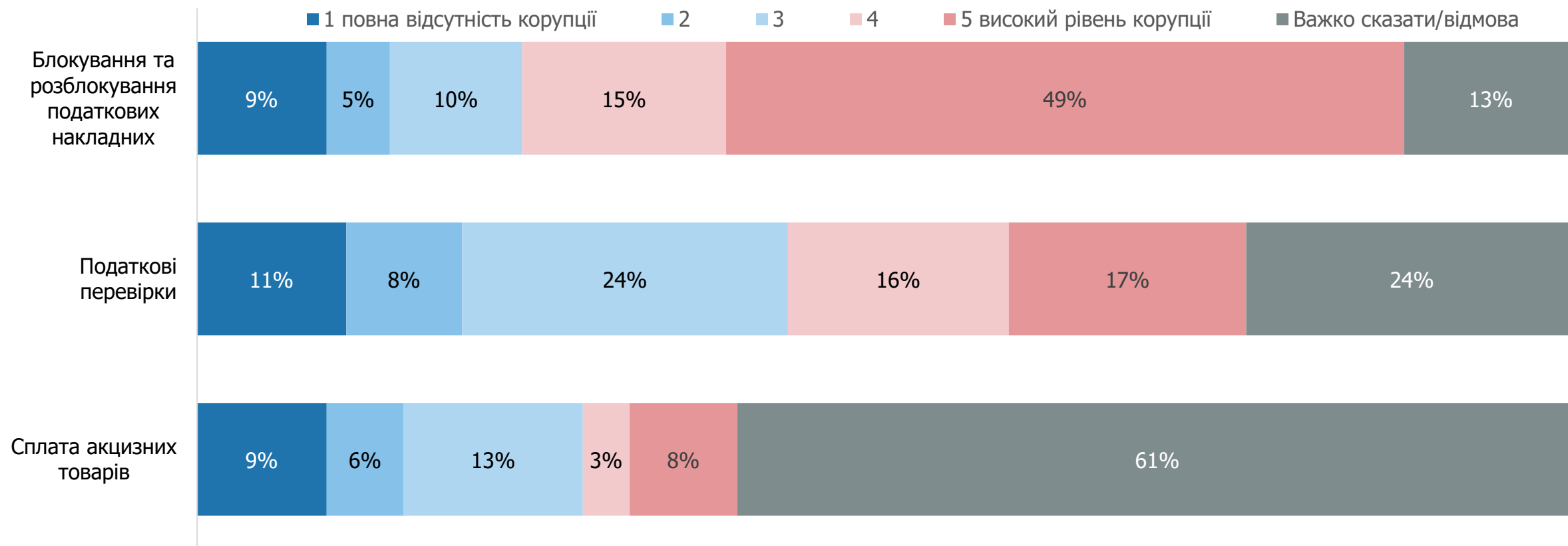

A14. Як би Ви оцінили рівень корупції в органах ДПС загалом?

Сфери розповсюдження корупції

Основним драйвером загальної оцінки корупційності органів ДПС є сфера блокування і розблокування податкових накладних: 49% опитаних заявили, що в цій сфері високий рівень корупції (оцінка 5), а загалом про корупцію в цій сфері кажуть 64% респондентів. Наймеш корупційною сферою, на думку респондентів, є сплата акцизів.

A15. Яким чином корупція в органах ДПС розповсюджена у наступних сферах?

Сфери розповсюдження корупції: за розміром підприємства

Підприємства усіх розмірів вважають блокування і розблокування податкових накладних найбільш корумпованою сферою. Серед мікро-бізнесу більше половини опитаних (52%) вважають, що тут високий рівень корупції (оцінка 5 за шкалою від 1 до 5).

A15. Яким чином корупція в органах ДПС розповсюджена у наступних сферах?

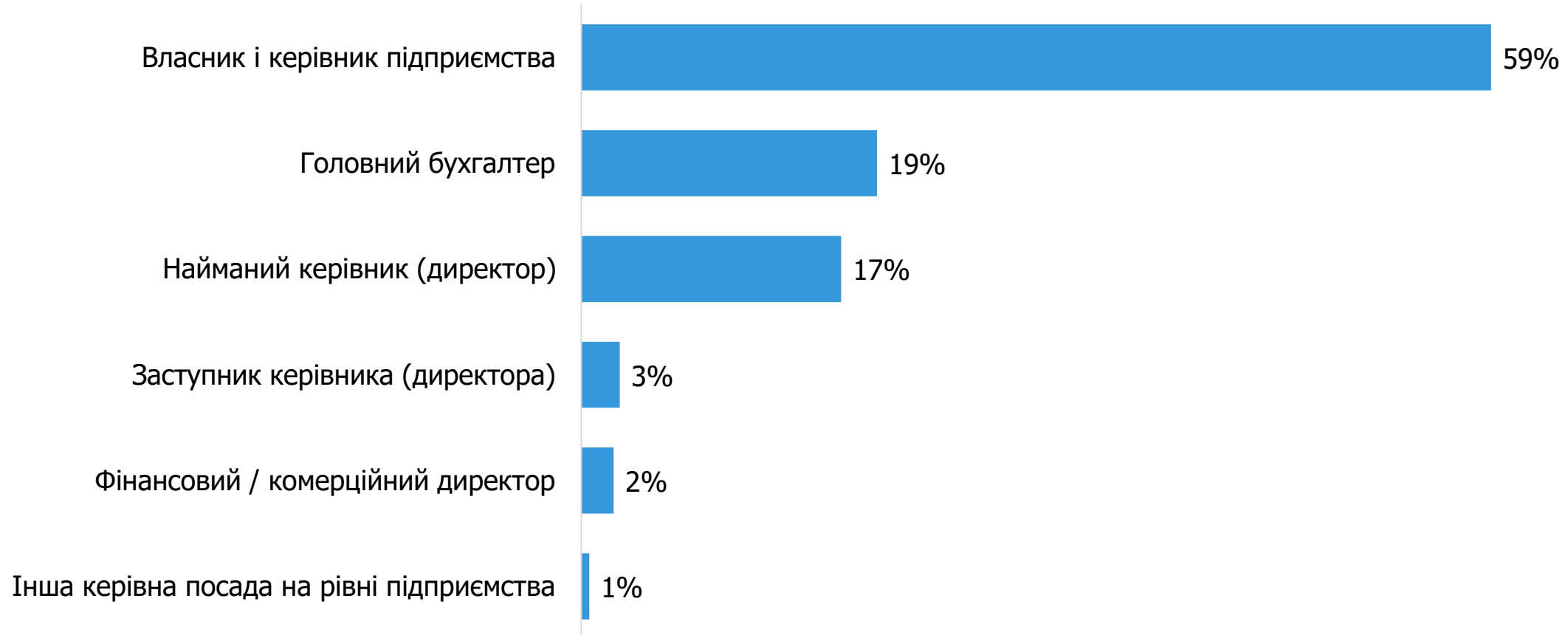

Портрет респондента

Посада респондента

Всі респонденти опитування виконують керівниці функції на рівні підприємства.
Майже 60% респондентів є власниками і керівниками бізнесу

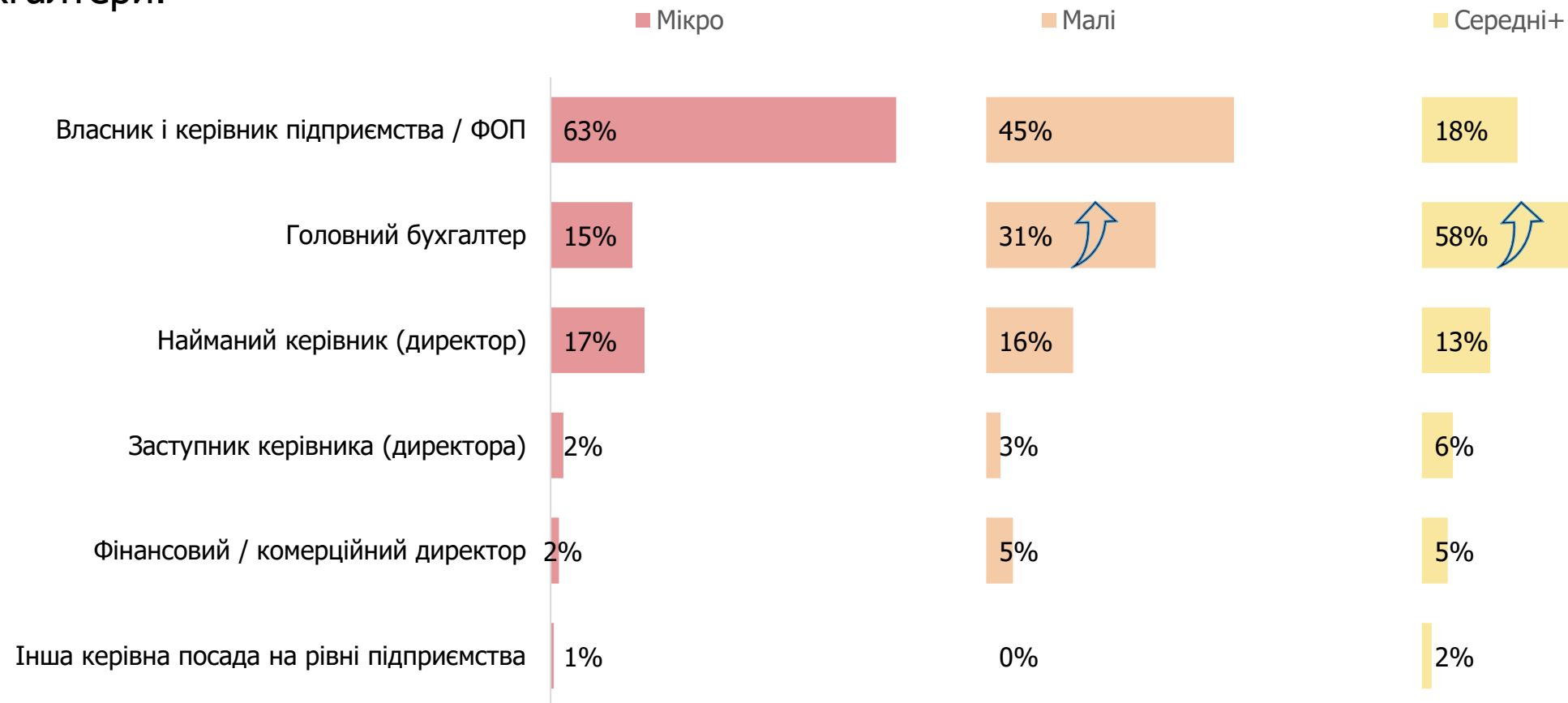
A1. Ми хотіли б поговорити з керівництвом підприємства. Якою є Ваша посада?

Посада респондента: за розміром бізнесу

Найбільшу частку власників і керівників бізнесу було опитано в групі мікро-підприємств (63%).

В групі середнього і великого бізнесу майже 60% опитаних становлять головні бухгалтери.

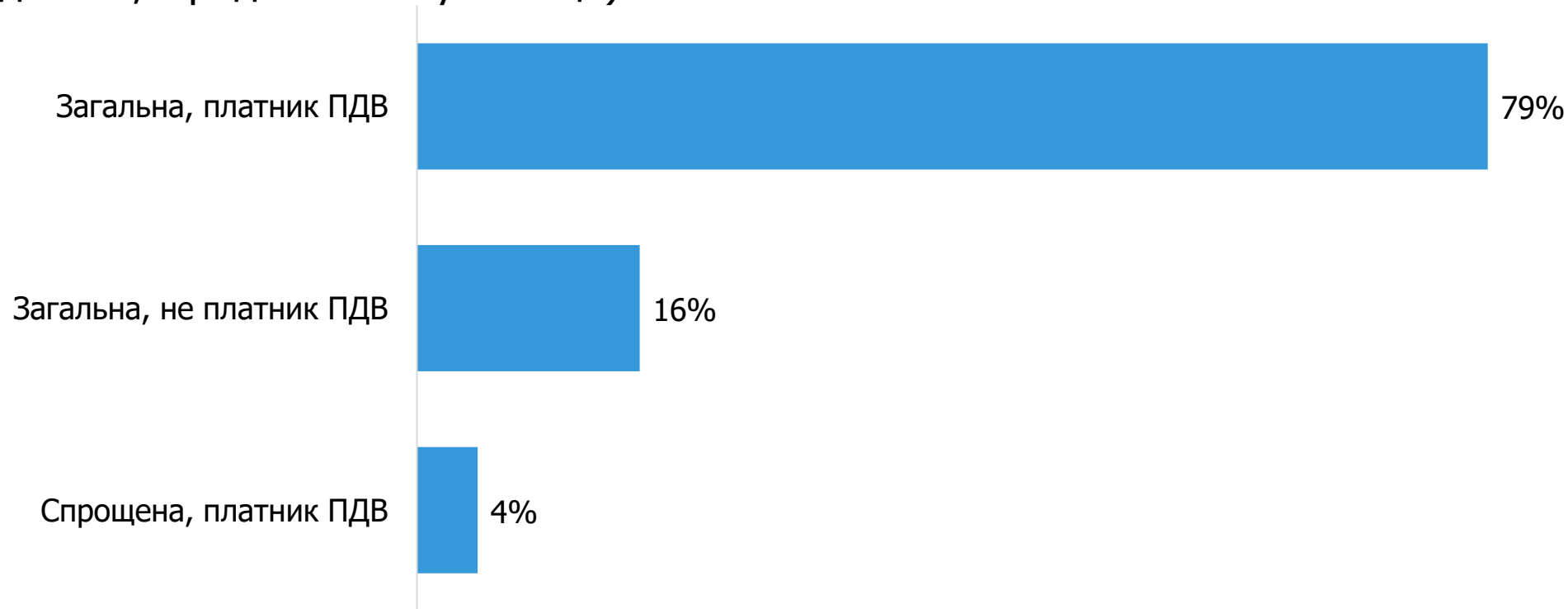

А3. Яка система оподаткування вашого підприємства?

Система оподаткування підприємства

Бізнес, який перебуває на спрощеній системі оподаткування, і не є платником ПДВ, не брав участі в опитуванні. 79% опитаного бізнесу перебуває на загальній системі і є платником ПДВ.

Найчастіше не платниками ПДВ є підприємства в галузях фінансів, ІТ, телекомунікацій, а також підприємства, які надають професійні послуги іншим підприємствам (реклама, дизайн, юридичні послуги тощо).

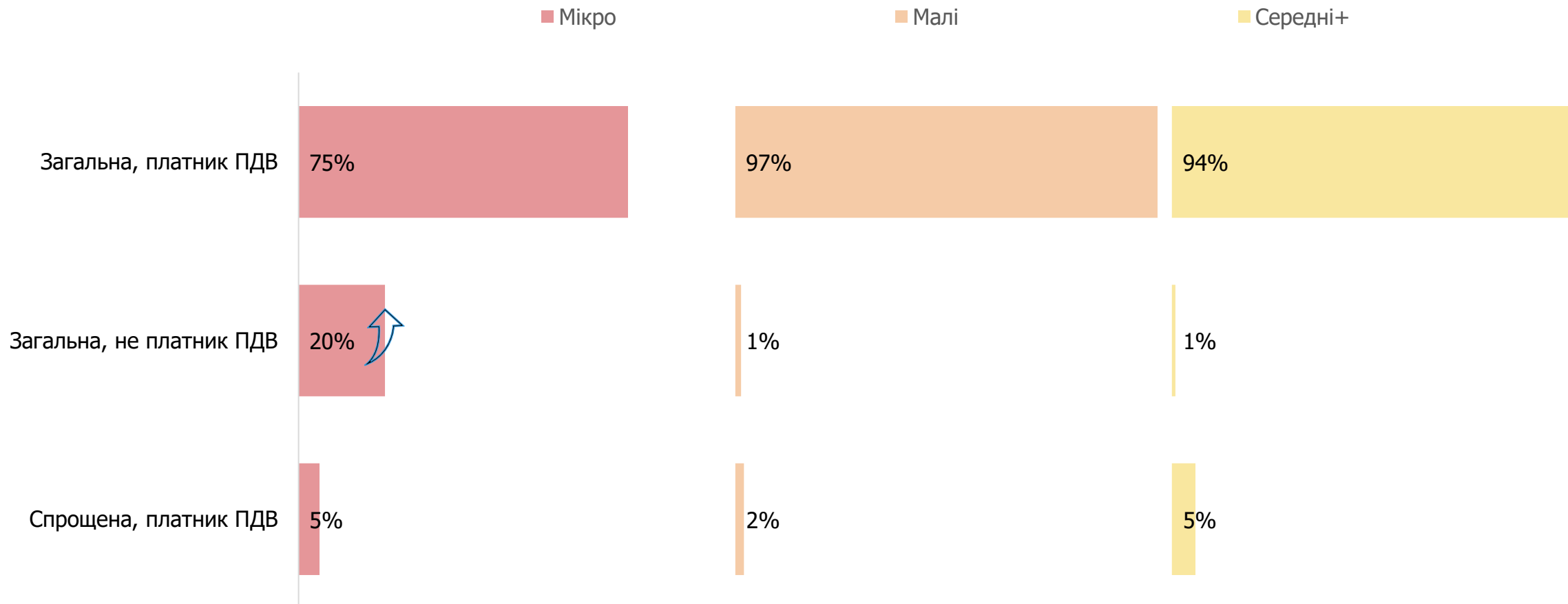

А3. Яка система оподаткування вашого підприємства?

Система оподаткування підприємства: за розміром бізнесу

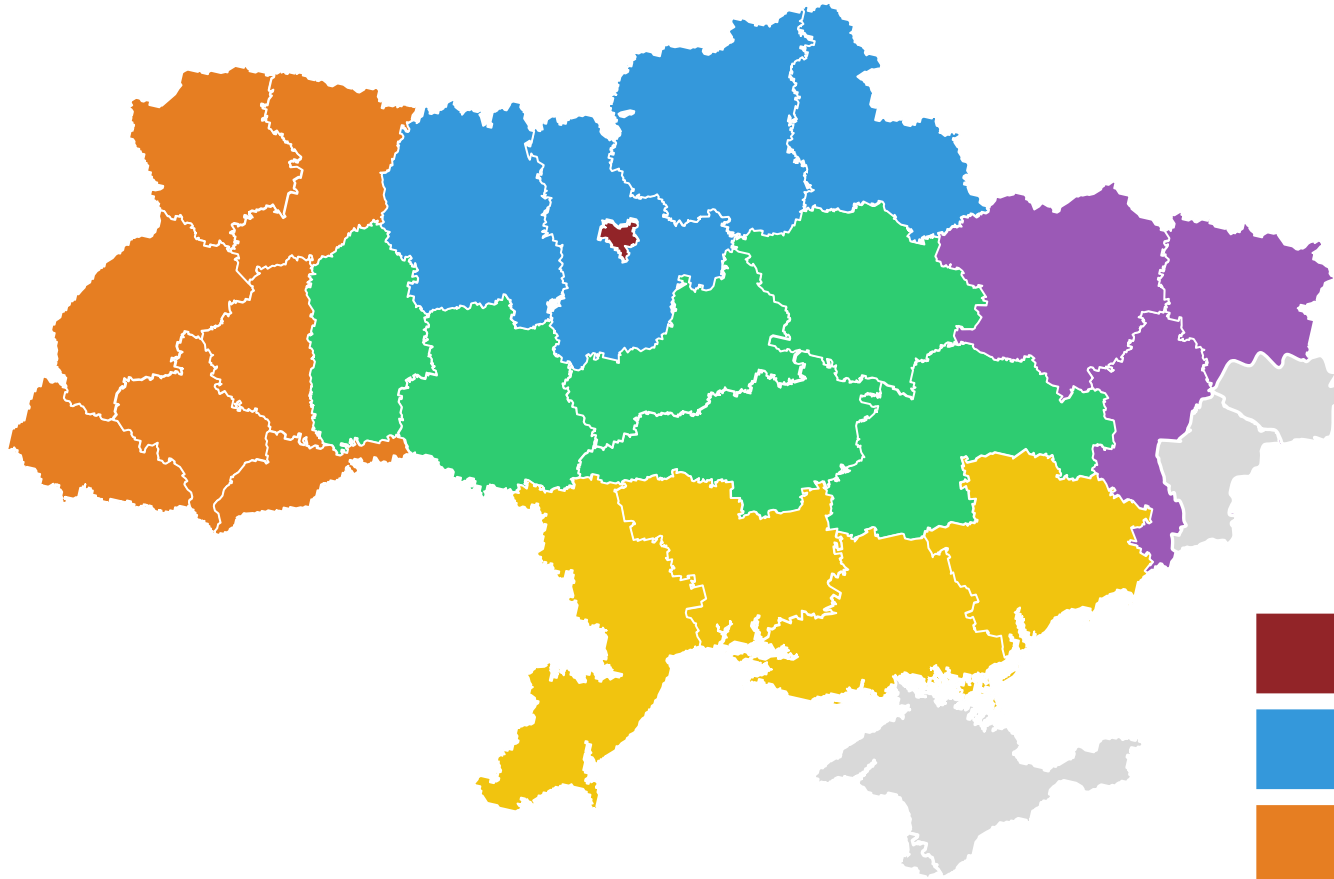

Найбільша частина не платників ПДВ, які перебувають на загальній системі оподаткування, спостерігається серед мікро-бізнесу (до 10 співробітників).

A1. Ми хотіли б поговорити з керівництвом підприємства. Якою є Ваша посада?

Розподіл регіонів за областями

Регіон	Область
 Київ	м. Київ
 Північ	Житомирська, Київська, Сумська, Чернігівська
 Захід	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька
 Центр	Вінницька, Дніпропетровська, Кіровоградська, Полтавська, Хмельницька, Черкаська
 Південь	Запорізька, Миколаївська, Одеська, Херсонська
 Схід	Донецька, Луганська, Харківська

Регіон перебування

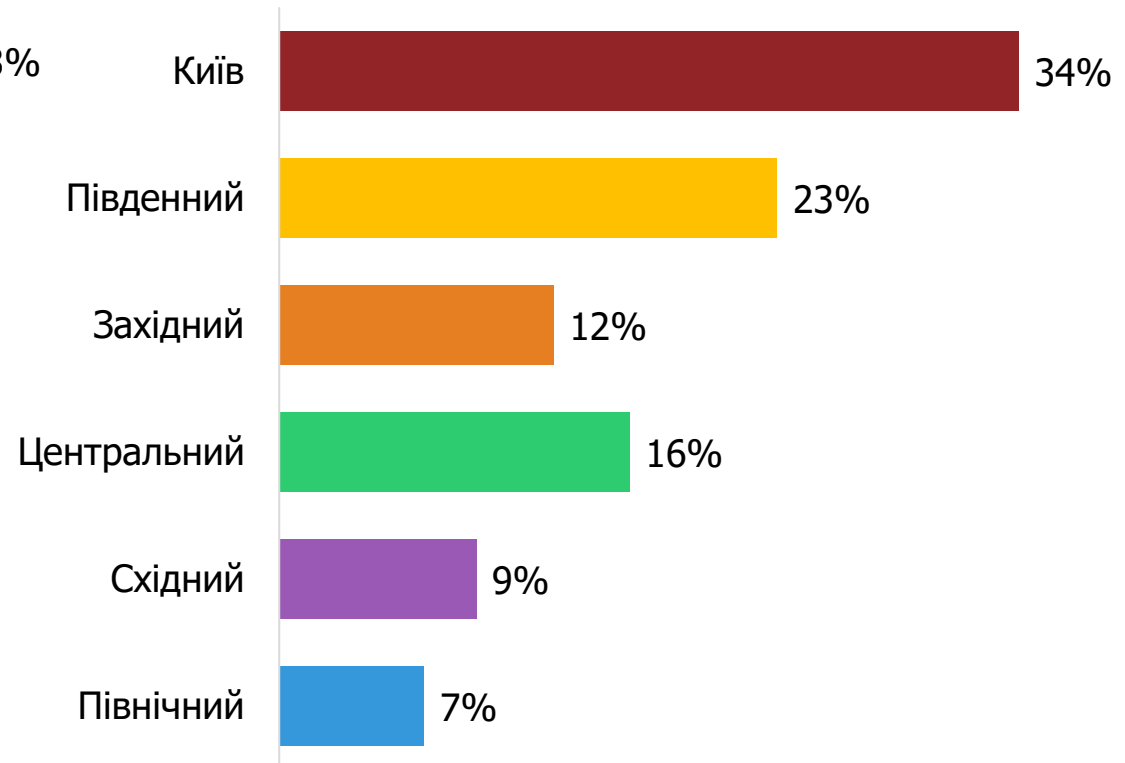
Внаслідок широкомасштабного вторгнення частина підприємств (близько 7% вибірки) релокувалися в інші області: з східного і південного регіонів у центральний і західний

Регіон реєстрації до 24/02/2022

Де перебуває підприємство зараз

Галузь

Відносна більшість підприємств працюють у галузі торгівлі (29%).

А8. У якій галузі працює ваше підприємство?

Галузь: за розміром бізнесу

В оптовій і роздрібній торгівлі працює найбільша частка мікро-бізнесу (30%). Малі підприємства також значною мірою зайняті в торгівлі (26%), значна частка працює в переробній промисловості.

Переробна промисловість є галуззю, де зайнята найбільша частка середніх і великих підприємств (30%).

А8. У якій галузі працює ваше підприємство?

Ставлення бізнесу до антикорупційної податкової реформи

Підготовлено для ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОГО ЛІДЕРСТВА»